

Fra 22. kreds' første år.

En Tid før sin Død overlod Hjemlyst Priskoles mangeårige Formand, Gaardejer Lars Nielsen, Højrupgaard, mig nedenstående til mulig Offentliggørelse for interesserede. Eleverne i Efterskolen har haft saa meget med Gymnasterne at gøre, at det falder naturligt at trykke Redegørelsen her.

22. Skyttekreds, Østerhæsinge og Hillerslev, oprettedes i 1866 med et Medlemsantal af 69 Skytter og 8 bidragydende Medlemmer. I det første Aar stod Gaardejer H. Hansen, Højrupgaard, som Formand og var det indtil 1886 og P. Madsen som Delingsfører. De øvrige Bestyrelsesmedlemmer var Gnsd. Hans Larsen og Lærer Brøndum, Østerhæsinge, og Gaardfæster Rasmus Hansen, Hillerslev. I 1867 skænkede Sognenes Kvinder Kredsen en Fane med Indskrift: Vort Maal er Danmarks Frelse. Indvielsesfesten blev afholdt i Aabylundskirken, hvor Kapellan Bay holdt Tale, og Fanen blev overleveret Kredsen af to unge Piger. De første 3 à 4 Aar var Skydebanen paa Nybøllegaards Mark, hvorefter den flyttedes ned paa Præstegaardsjorden imod Hillerslev Bro. Skydningen blev foretaget med Minirifler, der ikke i Skud-

sikkerhed kunde maale sig med Bagladegeværet, hvorfor Plotten paa Skiven ikke led synderlig Overlast.

Kredsen begyndte paa Gymnastik 1871 under Ledelse af Tømrersvend Hans Andersen, Østerhæsinge, der var permitteret som Korporal fra Tjenesten. Den første Træhest, Kredsen ejede, var lavet paa Højrupgaard af Henrik Hansen (senere Husmand ved Hillerslev Bro), og en Sadelmager, der boede til Leje paa Højrupgaard. Det var en ualmindelig høj og lang Hest, saa det næsten var en Begivenhed, særlig for ikke øvede Gymnaster, at slippe vel over den, især da Forspringet skulde tages paa Grønaværen eller paa Vejbanen, da der ikke blev brugt Forspringsbrædt. Det kom først frem senere. Den første Gang, Træhesten blev taget i Brug, var paa Skydepladsen ved Hillerslev Bro paa Præstegaardsjorden. Det var en Praksis, der blev fulgt i flere Aar, at Træhesten blev stillet frem paa Skydepladsen, for at Skytterne kunde veksle imellem Skydning og Gymnastik. Hver Skytte afgav som Regel kun 3 Skud paa en Skydedag, og efter endt Skydning samlede Kredsen til Gymnastik og Vaabøvelse. Til Vaabøvelserne var udleveret et gl. Krigsgevær til hver Skytte med Paalæg om at holde det rent og blankt. Til Opbevaringssted for Træhesten blev brugt et lille Markhus, der laa umiddelbart ved Skydepladsen. — Ved Autskyttefesten 1872 paa Heldagergaards Mark deltog Kredsen for første Gang i Gymnastikogvæddingen og vandt en ganske sauk Plads i Premiererækken (Vindnok Nr. 5 eller 6). Premien bestod af 2 Bajonetgeværer samt 2 Handsker. Til den Tid bestod Premierne for Gymnastik i Gymnastikredskaber, hvad der var meget praktisk, eftersom de fleste Kredse stod og trængte til flere Redskaber. 22. Kreds vandt senere flere Premier for Gymnastik og kom derved i Besiddelse af ikke saa faa Redskaber. Efter at Kredsen havde vundet sine første Laurbær for Gymnastik, blev det besluttet at fortsætte med Gymnastikken den følgende Vinter; men da der ingen Øvelsesbane fandtes hverken i Ø. Hæsinge eller Hillerslev, var det ingen

let Sag at Iaa Husly. Kredsen fik af daværende Gm. Hasmus Pedersen i Anhylund Tilladelse til at bruge hans Tærskelade. Skønt Gymnasterne ikke var forvant med Hensyn til god Gymnastikplads, saa viste det sig ret hurtigt, at der skulde bedre Forhold til, end her var, for at holde Deltagerne samlet. Resultatet heraf blev, at Vinterøvelserne blev indstillet foreløbig. Den følgende Sommer skiftede Kredsen Delingsfører. Hans Andersen, der rejste fra Egnen, afløstes af Skomagersvend Hans Hansen, Højrup, og Skræder Hans Hansen, Hillerslev. Samme Aar flyttedes Skydebanen fra Østerhæsinge til Højrupgaard's Mark, hvor ogsaa Gymnastikken fortsattes. 1878 afløste Lars Nielsen, Højrup, Skomagersvend Hans Hansen som Delingsfører. Der blev atter forsøgt med Vinterøvelserne paa et af Kornmagasinets Løfter i Højrup. Øvelserne bestod særlig i Bojonetfægtning og Hugning, da Pladsen ikke egnede sig saa godt for Voltigering. Derimod gik det bedre med Sommerøvelserne, idet daværende Stationsforstander P. Sørensen, Højrup St. (Medlem af Skytteforeningen), havde faaet Tilladelse til at give Kredsen Lov til at benytte Perronen til Voltigering. Den Letelse i Tilhøbet og Forspringet, det bevirkede, øgede Lysten hos Gymnasterne tiligemed, at der blev anvendt Forspringsbrædt. I Hugning blev der undervist af Forvalter O. Nielsen fra Nybøllegård, der havde været Korporal ved Dragonerne. I Varehuset blev Redskaberne opbevaret, ligesom det blev brugt til Festligheden ved den lille Præmieskydning om Efteraaret. En enkelt Gang blev Festligheden holdt paa Kornmagasinet. I de følgende Aar skete der ingen væsentlig Forandring i Ledelsen. Hans Hansen, Højrupgaard, var endnu Formand, indtil Bruddet kom i Svendborg Amts Skytteforening 1885, hvor han gik over til den af Kaptajn Nielsen oprettede ny Amtsskytteforening og var dermed udttrædt af den gl. Forening. I Sommeren 1886 gjordes der Forsøg paa at fortsætte med Skydning under den ny Amtsskytteforenings Ledelse, men Forsøget mislykkedes til dels paa Grund af for ringe Tilslutning.

Grunden til den Sprængning, der kom i Amtsskytteforeningen, var Estrups provisoriske Riffellov af 5. Maj 1885, der vel nok særlig var rettet mod de den Gang nyoprettede Riffelforeninger; men skulde der være Mening i Loven, maatte Skytteforeningerne ind under den samme L. Thi givet var det jo ikke, at Riffelforeningerne blev staaende som selvstændige Foreninger. Der kunde jo godt tænkes en Sammenslutning med Skytteforeningen. Da Loven kom, maatte al Skydning i Kredsene indstilles. Fra Overbestyrelsen afventedes der Besked om, at Amtsskytteforeninger var undtagne fra Riffellovens Virkninger. Der kom imidlertid ingen Besked fra Overbestyrelsen; men fra Amtmanden, Grev Brockenhuus-Schaack, kom der Tilladelse til, at samtlige Kredse i Svendborg Amtsskytteforening maatte fortsætte deres Virksomhed som hidtil, kun med den Indskrænkning, at der ikke uden særlig Tilladelse maatte anskaffes Rifler. Denne Tilladelse udsendte Kaptajn Nielsen og Oberstløjtnant Christensen saa Forretningsudvalgets Vegne, men uden

dets Bemyndigelse. Adskillige Kredse opfattede denne Meddelelse som en Opfordring fra Forretningsudvalget til at paabegynde Skydningen, medens de fleste forholdt sig afventende, uvisse om, hvad dette skulde sige. For at bringe Klarhed i Sagen, blev der afholdt en ekstraordinær Generalforsamling i Kværndrup den 14. Juni, hvor følgende Resolution blev vedtaget: Generalforsamlingen beslutter, at Skydningen indstilles i Foreningen, indtil en ny Generalforsamling vedtager dens Paabegyndelse.

Efter at Resultatet af denne Generalforsamling var bleven bekendt, indløb der fra Overbestyrelsen en Skrivelse, hvori meddeltes, at den indtil videre ikke vilde give de Amdsskytteforeninger, hvem Skydetilladelsen var givet, nder af de vilde benytte den — til Dato kun Svendborg og til dels Vejle — nogen som helst Andel i de for Aaret tilkænte Vaaben, Ammunition og Gymnastikudrør, med mindre de inden 30. Juli tilkendegav, at Bestyrelsen eller Generalforsamlingen havde besluttet at genoptage Skydningen. Frem-

kom ikke saadan Meddelelse betimeligt, vilde Overbestyrelsen foreslå Indenrigsministeriet, at disse Foreninger tilkænte Vaaben m. m. fordeles til andre Foreninger, der havde Trang dertil. Overbestyrelsen gjorde endelig opmærksom paa, at disse Foreninger ved at fastholde Beslutningen om ikke at ville skyde stillede sig udenfor Overbestyrelsens Program og derfor kunde udsætte sig for at blive stilledes udenfor Overbestyrelsens Ressort, hvoraf Følgen bl. a. maatte blive en Inddragelse af samtlige Staten tilhørende Øvelsesvaaben m. m. Som Følge af denne Skrivelse indkaldtes en ny ekstraordinær Generalforsamling i Ringe den 19. Juli. Det var baade den stærkest besøgte og mest bevægede Generalforsamling, der havde været afholdt i Foreningen.

Efter at Kaptajn Nielsen havde anbefalet at genoptage Skydningen, blev det fraraadet af Højsskolelærer Andersen, Vejstrup, der udtalte, man kunde vende, at Overbestyrelsen i disse provisoriske Tider vilde have draget Omsorg for, at de Foreninger, der ikke vilde skyde, men nok øve Gymnastik, kunde faa den sædvanlige Understøttelse hertil. Men i Stedet for foreslår den Regeringen at berøve saadanne Foreninger al Understøttelse og truer med helt at støde os ud, hvis vi ikke vil skyde. Ministeriet har først forbudt os at skyde, derefter tilladt os det paa visse Vilkaar, og nu siger Overbestyrelsen, at vi skal skyde, og vil vi ikke det, skal vi smides ud. Overfor en saadan Overbestyrelse maa Landets Skytteforeninger sige: den skal bort som alt det provisoriske i Danmark.

Ved den derpaa foretagne Afstemning forkastedes Kaptajn Nielsens og Oberstløjtnant Christensens Forslag om at paabegynde Skydningen med 145 Stemmer mod 97. Derefter vedtoges en Resolution af følgende Indhold:

Da Overbestyrelsens sidste Rundskrivelse saavel som Riffelloven krænker vor Friheds- og Selvstændighedsfølelse, beslutter Generalforsamlingen at nægte Genoptagelse af Skydningen.

Kaptajn Nielsen udtalte derefter fra Talerstolen. Saa maa

jeg sige Parvet, vi maa skilles, kom alle, der med mig vil danne en ny Forening. Flere af Kredse fulgte hans Opfordring; og dermed var jo Skilsmissen fuldbyrdet. Det varede 10 Aar, inden der kom en Sammenslutning.

Den 15. April 1887 ophævede Ministeriet ved en ny foreløbig Lov den provisoriske Riffellov. Dermed var den væsentligste Hindring for Skydningens Genoptagelse til Side.

I Sommeren 1887 genoprettedes 22. Kreds med Gaardejer Kristen Sørensen i Nybølle som Formand, og Gaardejer Lars Nielsen i Højrup som Delingsfører. Samme Aar fik Kredsen skænket en Fane af Kvinderne med Indskrift: »Sluttes Kreds og staa fast«. Fanen blev indviet i Kristen Sørensens Have. De første Aar havde Kredsen ingen Gymnastikredskaber, da disse beroede hos den gl. Formand, som var gået over til Kaptajn Nielsens *ny-Skytteforening*, hvorfor man var henvist til at samle sig om Skydningen, der ogsaa blev drevet med ~~Med~~-Elev og Lyst. Der blev oprettet to Skydebaner, en paa Kristen Sørensens Mark og en i Højrup. Ved Hovedkredshesten 1890 var Kredsen Nr. 1 i Gennemsnitsskydning, og dette gentog sig adskillige Gange i de følgende Aar, ligesom Kredsen ogsaa vandt flere Sejre ved Kapskydningen med andre Kredse, hvad de mange Sølvplader paa Fanestangen staa som et Vidne om fra de Tider.

1890 begyndte Kredsen at øve den svenske (Lingske) Gymnastik under Ledelse af Johannes Larsen fra Højrup (senere Guld i Byslinge), der var tiltrædt Kredsen som Delingsfører. Han afløstes af Peter Chr. Petersen fra Højrup (nu Guld i Søllinge).

Peder Skjærning.